

22.3.2023

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä: 20.3.2023
Nro 426/2023
Dnro 337/03.04.04.04.10/2022

ASIA: Kunnallisasiaa koskevat valitukset

HAKIJA: Pyhäjärven Matkailu Oy
Asiamies: VT Jaana Peltola

PÄÄTÖS, JOSTA ON VALITETTU**Viranomainen**

Pyhäjärven kaupunginhallitus

Päivämäärä

17.1.2022 § 19

Kaupunginhallitus on 29.11.2021 (§ 340) päättänyt vuokrata 1.12.2021 alkaen kiinteistön Emolahti 626-403-48-14 (Emolahden koulu talousrakennuksineen, jonka pinta-ala on 0,7236 hehtaaria) Katja ja Saku Rongälle. Vuokran arvonlisäverottomaksi määräksi on sovittu 283 euroa kuukaudessa. Vuokrasopimuksen muut ehdot ovat päätöksen liitteenä olevan vuokrasopimuksen mukaiset.

Kaupunginhallitus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Pyhäjärven Matkailu Oy:n oikaisuvaatimuksen.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Kaupunginhallituksen päätökset on kumottava.

On lainvastaista tehdä uusi päätös, jolla muutetaan aikaisempaa samaa asiaa koskevaa kaupungin päätöstä, josta on valitettu. Valituksenalaisella päätöksellä hyväksytyn vuokrasopimuksen ehtojen kohdassa 9 osapuolet ovat todenneet, että vuokraaminen tehdään valituksen vuoksi. Samassa on sovittu, että vuokra lyhentää kiinteistön kauppasummaa aina 10 000 euroon saakka, joka on mainitun kaupunginvaltuuston päätöksen mukainen kauppasumma. Mikäli kauppa ei toteudu, vuokraa ei ole palautettava. Mainittu vuokrasopimuksen ehto on ollut muutos kaupan ehtoihin. Jos kauppa toteutuu, ostajat / vuokralaiset ovat saaneet hallita kiinteistöä tosiasiallisesti ilmanvuokran maksamista aina 10 000 euroon saakka.

Muut vaatimukset ja perustelut ilmenevät päätöksestä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on 20.3.2023 hylännyt valituksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Päätös on ilmoituksen liitteenä.

PYHÄJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

20.03.2023

Dnro 337/03.04.04.04.10/2022

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja Pyhäjärven Matkailu Oy
Asiamies: VT Jaana Peltola

Päätös, josta valitetaan

Pyhäjärven kaupunginhallitus 17.1.2022 § 19

Kaupunginhallitus on 29.11.2021 (§ 340) päättänyt vuokrata 1.12.2021 alkaen kiinteistön Emolahti 626-403-48-14 (Emolahden koulu talousrakennuksineen, jonka pinta-ala on 0,7236 hehtaaria) Katja ja Saku Röngälle. Vuokran arvonlisäverottomaksi määräksi on sovittu 283 euroa kuukaudessa. Vuokrasopimuksen muut ehdot ovat päätöksen liitteenä olevan vuokrasopimuksen mukaiset.

Kaupunginhallitus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Pyhäjärven Matkailu Oy:n oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kaupunginhallituksen päätökset on kumottava.

On lainvastaista tehdä uusi päätös, jolla muutetaan aikaisempaa samaa asiaa koskevaa kaupungin päätöstä, josta on valitettu. Valituksenalaisella päätöksellä hyväksytyn vuokrasopimuksen ehtojen kohdassa 9 osapuolet ovat todenneet, että vuokraaminen tehdään valituksen vuoksi. Samassa on sovittu, että vuokra lyhentää kiinteistön kauppasummaa aina 10 000 euroon saakka, joka on mainitun kaupunginvaltuuston päätöksen mukainen kauppasumma. Mikäli kauppa ei toteudu, vuokraa ei ole palautettava. Mainittu vuokrasopimuksen ehto on ollut muutos kaupan ehtoihin. Jos kauppa toteutuu, ostajat / vuokralaiset ovat saaneet hallita kiinteistöä tosiasiallisesti ilman vuokran maksamista aina 10 000 euroon saakka.

Vuokra on alihintainen, ja menettely on ollut virheellinen oikaisuvaatimuksessa esitetyllä tavalla.

Vuokrasopimuksen ehdoissa oleva jo ennestään alihintaisen kauppahinnan alentaminen ennen kauppaa maksetulla vuokralla sisältää elinkeinotukea toimintansa aloittavalle yritykselle. Kaupungin menettely on ollut EU:n valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ja määräysten vastaista.

Kaupungin edun kannalta ei ole ollut tarkoituksenmukaista hylätä toisen kuntalaisen vuokratarjousta, joka olisi antanut lähes kolminkertaisen vuokratuoton ilman vuokrahyvitysehtoja. Yhdenvertaisuus ei ole toteutunut vuokrasopimusta koskevassa päätöksenteossa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kaupunginhallitus on antamassaan lausunnossa esittänyt, että valitus tulee hylätä.

Katja ja Saku Rönkä eivät ole varatusta tilaisuudesta huolimatta antaneet selitystä.

Valittaja on antanut vastaselityksen.

Merkittään

Hallinto-oikeudella on ollut tätä asiaa ratkaistaessa käytettävissään myös kunnallisasiaa koskeva valitus asiassa dnro 21528/2021 asiakirjoineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat kansalliset säännökset ja unionin oikeus

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätään sisämarkkinoille soveltuvista tuista.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuen käsitteestä 19.7.2016 annetun komission tiedonannon (2016/C 262/01) 66 kohdan mukaan perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu etu on mikä tahansa taloudellinen hyöty, jota yritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, toisin sanoen ilman valtion toimenpidettä. Tiedonannon 67 kohdan mukaan ainoastaan toimenpiteen

vaikutuksilla yritykseen on merkitystä, ei valtion toimenpiteen syyllä eikä tavoitteella. Edusta on kyse aina, kun yrityksen taloudellinen tilanne paranee sellaisen valtion toimenpiteen johdosta, jonka ehdot poikkeavat tavanomaisista markkinaehdoista. Tämän arvioimiseksi yrityksen taloudellista asemaa toimenpiteen jälkeen olisi verrattava sen taloudelliseen tilanteeseen, jos toimenpidettä ei olisi toteutettu.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella odotettuja oikeuksia.

Asiassa saatu selvitys

Pyhäjärven kaupunginvaltuuston 20.6.2016 hyväksymään talouden tasapainottamisohjelmaan on sisältynyt yhtenä toimenpiteenä yhden alakoulun malliin siirtyminen, jonka perusteena on ollut muun ohella kaupungin kiinteistöriskien pienentäminen. Kaupunginhallitus on 13.9.2021 (§ 239) esittänyt kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi kauppakirjan, jolla kiinteistö myydään tehdyn tarjouksen perusteella 10 000 euron kauppahinnalla Katja ja Saku Röngälle. Kaupunginvaltuusto on 27.9.2021 (§ 74) hyväksynyt kaupunginhallituksen päätösesityksen. Kysymyksessä oleva kiinteistö on asiakirjaselvityksen mukaan vuonna 1954 rakennettu koulukiinteistö.

Koska kaupunginvaltuuston viimeksi mainitusta päätöksestä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja kiinteistö on ollut tyhjillään, on kaupunginhallitus 29.11.2021 (§ 340) päättänyt vuokrata kysymyksessä olevan kiinteistön Katja ja Saku Röngälle 1.12.2021 alkaen. Vuokrasopimus on määritelty olemaan voimassa toistaiseksi, mutta kuitenkin siihen saakka, kunnes kaupunginvaltuuston päätöstä koskeva valitusasia on käsitelty. Vuokrasopimusluonnoksen mukaan vuokran arvonlisäverottomaksi määräksi on sovittu 283 euroa kuukaudessa ja maksettu vuokra lyhentää kiinteistön kauppahintaa aina kaupunginvaltuuston päätöksen mukaiseen 10 000 euron kiinteistön kauppahintaan saakka, mikäli kiinteistön kauppa toteutuu. Vuokrasopimusluonnoksessa on lisäksi sovittu, että mikäli kauppa ei toteudu, maksettua vuokrasummaa ei palauteta. Vuokrasopimusluonnoksen mukaan vuokralaiset vastaavat kustannuksellaan kiinteistön lämmityksestä, sähköstä, vedestä, vakuutuksesta ja jätehuollosta. Asiassa saadun selvityksen mukaan kiinteistön ylläpitokustannukset perusylläpidossa ja peruslämmössä ovat olleet 48 882 euroa vuonna 2019 ja 20 953 euroa vuonna 2020.

Kaupunginhallituksen lausunnon mukaan vuokran määrä on perustunut vertailutietoon kaupungin hiljattain vuokraamasta ominaisuuksiltaan samankaltaisesta kohteesta, jonka vuokraksi on määritelty 282,24 euroa kuukaudessa. Asiassa ei ole ilmennyt, että kaupunki olisi järjestänyt kiinteistön vuokraamisesta avointa tarjouskilpailua tai hankkinut ennen kiinteistön vuokraamispäätöksen tekemistä puolueettoman arvioijan laatimaa arviota kiinteistön markkinaperusteisesta vuokratasosta. Kaupungin mukaan

kiinteistön vuokraaminen kolmannelle osapuolelle ei ole ollut asiassa perusteltua.

Kaupunginhallituksen päätöksen 13.9.2021 (§ 239) mukaan kiinteistön tuleva käyttö käsittää muun muassa pienimuotoista majoituspalvelua ja hyvinvointipalveluja, joilla on arvioitu olevan myös positiivisia elinkeinovaikutuksia. Asiakirjaselvityksestä ilmenee, että kiinteistön vuokranneet henkilöt ovat perustaneet kysymyksessä olevalla kiinteistöllä sijaitsevaan rakennukseen joogastudion vuonna 2022. Esitetyn selvityksen mukaan joogapalveluiden lisäksi joogastudiossa myydään erinäisiä tuotteita, kuten teetä, kynttilöitä ja korvakoruja.

Kaupungin aikaisemman päätöksen muuttaminen

Hallinto-oikeus toteaa, että huomattava osa kunnan viranomaisten tekemistä päätöksistä on luonteeltaan sellaisia, että päätösten pysyvyys eli oikeusvoimavaikutus ei koske niitä. Kunnan viranomaiset voivat siten ilman siihen nimenomaisesti oikeuttavaa säännöstäkin käsitellä aikaisemmin jo käsittelemänsä asian uudelleen ja myös muuttaa tai peruuttaa tekemänsä päätöksen, jollei kysymys ole päätöksestä, jolla perustetaan etuus tai oikeus jollekin tai jota ei muutoin luonteensa vuoksi voida muuttaa tai peruuttaa.

Kaupunginvaltuusto on 27.9.2021 (§ 74) päättänyt myydä kysymyksessä olevan kiinteistön Katja ja Saku Röngälle, ja kaupunginhallitus on 29.11.2021 (§ 340) päättänyt vuokrata kyseisen kiinteistön Katja ja Saku Röngälle, kunnes myyntiä koskeva valitusasia on käsitelty. Viimeksi mainitussa päätöksessä ei ole kyse aikaisemman kaupunginvaltuuston päätöksen muuttamisesta, vaan kyse on itsenäisestä erillisestä päätöksestä. Kun otetaan huomioon, että päätös vaikuttaa välittömästi lähinnä kiinteistön hallintaoikeuden siirtymiseen ja vuokralaisten saamastaan hallintaoikeudesta maksaman vastikkeen määrään, asiaa ei ole arvioitava toisin sillä perusteella, että hallintaoikeudesta maksettu vastike voidaan kiinteistön kauppaa koskevan valitusasian lopputuloksesta riippuen mahdollisesti ottaa huomioon osana kiinteistöstä maksettavaa kauppahintaa.

Edellä todettuun nähden hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalainen päätös ei ole valittajan tältä osin esittämillä perusteilla syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Unionin valtiontukea koskevien säännösten ja määräysten soveltaminen

Hallinto-oikeus toteaa, että kunnalla on itsehallintoonsa perustuen laaja harkintavalta sen päättäessä omistamansa kiinteän omaisuuden vuokraamisesta. Kunnan harkintavaltaa kiinteistöjen vuokraamisessa rajoittavat kuitenkin muun ohella unionin valtiontukea koskevat säännökset ja määräykset.

Koska julkisyhteisöjen tekemiin vuokrasopimuksiin voi sisältyä valtiontukea, kysymyksessä olevan kiinteistön vuokrasopimuksen ehtoja tulee tarkastella unionin valtiontukisäännösten näkökulmasta. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan unionin valtiontukisäännöksiä sovelletaan vain toimenpiteisiin, jotka täyttävät kaikki SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määritellyt edellytykset. Tuella on näin ollen oltava muun ohella ainakin potentiaalinen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan. Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei kuitenkaan voi olla hypoteettinen tai oletettua (esimerkiksi T-447/93 – AITEC ym. v. Komissio 141 kohta).

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella Katja ja Saku Rönkä ovat vuokrattuaan kiinteistön aloittaneet muun ohella joogapalveluiden tarjoamisesta muodostuvan toiminnan harjoittamisen kiinteistöllä sijaitsevassa rakennuksessa. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei ole kuitenkaan todettavissa, että vuokralaiset harjoittaisivat sellaista taloudellista toimintaa ja toimisivat sellaisilla jäsenvaltioiden välisillä markkinoilla, että muiden SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tukiedellytysten täytyessäkin mahdollisella tuella voitaisiin katsoa olevan artiklassa tarkoitettua vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun ja kauppaan. Mahdollisen tuen osalta on kysymys puhtaasti paikallisesta vaikutuksesta. Edellä todettuun nähden hallinto-oikeus katsoo, että kiinteistön vuokraamisessa ei ole ollut kysymys SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kielletystä valtiontuesta.

Kaupunginhallituksen päätöstä ei siten voida pitää kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastaisena sillä valittajan esittämällä perusteella, että kiinteistön vuokraamiseen sisältyisi kiellettyä valtiontukea.

Vuokran alihintaisuus

Kunnalla on lähtökohtaisesti itsehallintoonsa perustuva laaja harkintavalta sen suhteen, missä menettelyssä, millä perusteilla, kenelle ja mihin hintaan se omaisuuttaan vuokraa. Kunnan harkintavaltaa rajoittavat kuitenkin hallinnon yleiset oikeusperiaatteet.

Asiassa ei ole ilmennyt, että kaupunki olisi järjestänyt kiinteistön vuokraamisesta julkista tarjouskilpailua tai että kaupungilla olisi päätöstä tehdessään ollut käytettävissään ajantasainen ulkopuolisen asiantuntijan laatima arvio kiinteistön käyvästä vuokratasosta. Näin ollen kiinteistön käyvän vuokratason ei voida katsoa luotettavasti määräytyvän yksinomaan kaupungin ja Katja ja Saku Röngän välillä tehdyn keskinäisen sopimuksen perusteella. Yksistään se, että valittaja on todennut olevansa halukas vuokraamaan kiinteistön mahdollisesti korkeammalla vuokralla, ei kuitenkaan merkitse sitä, että kiinteistön vuokraaminen olisi tapahtunut ilmeiseen alihintaan. Asiassa saadusta selvityksestä ilmenee, että kaupunki on perustanut vuokrasopimuksessa määritellyn vuokran määrän vertailutietoon toisen ominaisuuksiltaan samankaltaiselle kohteelle määritellyn vuokran määrästä.

Kun otetaan huomioon valittajan ja kaupungin esittämä kiinteistön käypään vuokratasoon liittyvä selvitys, asiassa saatu selvitys kiinteistön vuosittaisista käyttökustannuksista sekä se, että vuokralaiset vastaavat niistä, hallinto-oikeus katsoo, että asiassa ei ole tullut ilmi seikkoja, joiden perusteella kaupungin olisi katsottava vuokranneen kiinteistön ilmeiseen alihintaan.

Kaupunginhallitus on siten voinut toimivaltansa rajoissa päättää vuokrata kiinteistön Katja ja Saku Röngälle vuokrasopimuksesta ilmenevällä vuokran määrällä. Kaupunginhallituksen päätöksen kumoamiseen vuokran alihintaisuutta koskevan valitusperusteen johdosta ei ole aihetta.

Yhdenvertaisuusperiaatteen noudattaminen

Valittaja on valituksessaan viitannut oikaisuvaatimuksessa esittämiinsä valitusperusteisiin ja katsonut, että valituksenalaista päätöstä tehtäessä noudatettu menettely on ollut yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen, koska kiinteistön ostajat saavat kiinteistön haltuunsa ennen kuin kiinteistön kauppaa koskevaan päätökseen liittyvä valitusasia on käsitelty.

Asiassa saadun selvityksen mukaan kiinteistöllä ei ole ollut kaupungille mitään käyttöä, joten sen vuokraamisen kiinteistön mahdollisesti ostavalle taholle on katsottu olevan myös kaupungin näkökulmasta taloudellisesti tarkasteltuna järkevää, kun otetaan huomioon, että vuokrasopimuksen mukaan vuokralainen vastaa kiinteistön muuttuvista käyttökustannuksista.

Edellä todettuun nähden hallinto-oikeus katsoo, että kaupunginhallituksen noudattaman menettelyn ei voida valittajan esittämillä perusteilla katsoa loukkaavan yhdenvertaisuusperiaatetta.

Johtopäätökset

Valituksenalainen päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla syntynyt virheellisessä järjestyksessä tai ole muutoinkaan lainvastainen. Tämän vuoksi ja kun kunnallisvalitusta ei voida tehdä päätöksen tarkoituksenmukaisuutta koskevilla perusteilla, päätöksen kumoamiseen valituksessa esitetyillä perusteilla ei ole aihetta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riitta Arjas, Anna-Kaisa Marski ja Henri Matinolli.

Esittelijä Henri Kalliosaari

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Pyhäjärven Matkailu Oy / asiamies VT Jaana Peltola, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa

Jäljennös maksutta Katja ja Saku Rönkä, kirjeitse

Pyhäjärven kaupunginhallitus, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädettyllä tavalla.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden käyntiosoite muuttuu. Uusi osoite 3.4.2023 alkaen on Torikatu 34-40, Oulu.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Isokatu 4, 3. krs), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sähköisesti todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä palvelimelta tai asiointipalvelusta. Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Kirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos:

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa;
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa;
- valtuutettu asiamies on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Paasivuorenkatu 3
00530 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämisestä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Kunnallisvalitus